

परिच्छेद ३२
विविध
(Miscellaneous)

३२.१ आयकर ऐन, २०५८ ले आयकर सम्बन्धी सम्पूर्ण व्यवस्था यसै ऐनको माध्यमबाट मात्र हुने मनसाय राखेको छ। आयकर सम्बन्धी व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न ऐनको परिच्छेद २४ मा आयकर ऐनलाई लागू गर्दा वा कर निर्धारण गर्ने क्रममा आवश्यक पर्ने प्रशासनिक व्यवस्थापन, विशेषज्ञको सेवा लिने, विभागको अधिकारलाई व्यवस्थित गर्ने लगायतका पक्ष यस परिच्छेदमा समावेश गरिएको छ। निर्देशिकाको यस परिच्छेदको उद्देश्य ऐन कार्यान्वयनमा सघाउ पुऱ्याउने यस्ता विविध पक्षलाई व्याख्या गर्नु रहेको छ।

३२.२ विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने

विभागले ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि विशेषज्ञको सेवा लिन सक्ने सम्बन्धमा ऐनको दफा १३२ मा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३२ नेपाल सरकार वा विभागले कर परीक्षण सम्बन्धी कार्यकोलागि सम्बन्धित विशेषज्ञको सेवा लिन सक्नेछ र यस्ता विशेषज्ञका सम्बन्धमा समेत दफा ८४ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यतासम्बन्धी व्यवस्था लागू हुनेछ।

आयकर ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक परेमा करका लेखा सम्बन्धी विज्ञको सेवा लिन सकिने व्यवस्था रहेको छ। यस क्रममा व्यावसायिक विशेषज्ञता हासिल गरेका विज्ञ जस्तै मुल्याङ्कनकर्ता (Valuator), इन्जिनियर, वकिल, चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट्स, कुनै क्षेत्र विशेषको ज्ञाता, जस्ता विज्ञको सेवा आवश्यक परेको अवस्थामा नेपाल सरकारले यस्ता विशेषज्ञको सेवा लिनसक्ने प्रावधान रहेकोछ। यस्ता विशेषज्ञ नियुक्त गरी सेवा लिएको अवस्थामा ती व्यक्तिलाई समेत ऐनको दफा ८४ मा उल्लिखित सरकारी गोप्यता भने लागू हुनेछ।

८४(१) विभागको कुनै पनि अधिकृत तथा अन्य कर्मचारीले यस ऐन बमोजिम आफ्नो कर्तव्य पालनको सिलसिलामा आफ्नो कब्जामा वा जानकारीमा आउने सबै कागजात तथा जानकारी गोप्य राख्नु पर्नेछ।

८४(२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको विभागको कुनै अधिकृतले उपदफा (१) बमोजिमको कागजात वा जानकारी देहायका व्यक्ति समक्ष देहाय बमोजिम प्रकट गर्न सक्नेछ :-

- (क) यस ऐन बमोजिम सो अधिकृतको कर्तव्यपालन गर्न आवश्यक भएको हदसम्म,
- (ख) यस ऐन बमोजिम प्रशासनिक पुनरावलोकन वा कारबाहीका सम्बन्धमा कुनै अदालत वा न्यायाधिकरणबाट आदेश भएकोमा,
- (ग) अर्थमन्त्री समक्ष,
- (घ) अन्य कुनै वित्तीय कानूनको प्रयोजनका लागि प्रकट गर्न आवश्यक भएकोमा,
- (ङ) नेपाल सरकारको सेवामा रहेको कुनै व्यक्तिलाई राजस्व वा तथ्यांक सम्बन्धी कार्यका लागि आवश्यक भएमा त्यस्तो व्यक्ति समक्ष,
- (च) पदीय कर्तव्यको पालनको सिलसिलामा पेश गर्न आवश्यक भएकोमा महालेखापरीक्षक वा महालेखापरीक्षकबाट अख्तियार प्राप्त कुनै व्यक्ति समक्ष, वा

(छ) नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौता गरेको कुनै देशको सरकारको अधिकार प्राप्त अधिकारी समक्ष त्यस्तो सम्झौतामा तत्सम्बन्धमा व्यवस्था गरिएको हदसम्म ।

८४(३) उपदफा (२) बमोजिम कागजात र जानकारी प्राप्त गर्ने कुनै व्यक्ति, अदालत, न्यायाधिकरण, निकाय वा अधिकारीले आवश्यक परेको न्यूनतम हदसम्मको अवस्थामा बाहेक त्यस्ता कागजात वा जानकारी गोप्य राख्नु पर्नेछ ।

३२.३ दण्ड तथा पुरस्कार सम्बन्धी व्यवस्था

३२.३.१ विभागीय कारबाही गरिने

विभागको अधिकृतलाई विभागीय कारबाही गरिने सम्बन्धमा ऐनको दफा १३३ मा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३३ कुनै कर निर्धारण लापरवाहीबाट गरेको ठहरी करदाताको दायित्व बढ्न वा घट्न गएमा त्यस्तो कर निर्धारण गर्ने वा दफा १०१ को उपदफा (३) बमोजिमको म्यादभित्र संशोधित कर निर्धारण नगर्ने सम्बन्धित अधिकृतलाई निजको सेवा शर्तसम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम सजाय गर्न महानिर्देशकले विभागीय कारबाही चलाउन सक्नेछ ।

कुनै पनि कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्ने क्रममा निजको लापरवाहीको कारणबाट कर दायित्व घटी वा बढी हुन गएमा वा ऐनको दफा १०१ को उपदफा (३) बमोजिम दिइएको म्यादभित्र संशोधित कर निर्धारण नगर्ने अधिकृतलाई निजको सेवा शर्त सम्बन्धी प्रचलित कानून अर्थात् निजामति सेवा ऐन र नियमावली अनुसार सजाय गर्न महानिर्देशकले विभागीय कारबाही चलाउन सक्दछ । संशोधित कर निर्धारणका सम्बन्धमा ऐनको दफा १०१ को उपदफा (३) बमोजिम दिइएको म्याद भन्नाले निम्नानुसार बुझिन्छ ।

१०१(३) विभागले उपदफा (१) वा (२) बमोजिम कर निर्धारण गर्दा देहायको मितिले चार वर्षभित्र गरिसक्नु पर्नेछ :-

- (क) दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण भएकोमा आय विवरण पेश गर्नुपर्ने मिति,
- (ख) दफा १०० को उपदफा (२) बमोजिम कर निर्धारण गरिएकोमा कर निर्धारण गरिएको व्यक्तिलाई दफा १०२ बमोजिम कर निर्धारणको सूचना दिएको मिति,
- (ग) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम कर निर्धारण गरिएकोमा उपदफा (१) बमोजिम संशोधन गरिएको साविकको कर निर्धारणसँग सम्बन्धित खण्ड (क) वा (ख) मा उल्लिखित मिति ।

३२.३.२ असल नियतले गरेको काम कारबाही प्रति जवाफदेही नहुने

असल नियतले गरेको काम कारबाहीप्रति जवाफदेही नहुने सम्बन्धमा ऐनको दफा १३६ मा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ ।

१३६ यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको कुनै अधिकृतले आफ्नो कर्तव्य पालन गर्दा असल नियत लिई गरेको काम कारबाही प्रति निज व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही हुने छैन ।

कर निर्धारण गर्ने क्रममा वा कर्तव्य पालना गर्ने सिलसिलामा असल नियत लिई गरेको कार्य प्रति कुनै अधिकृत व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही नहुने व्यवस्था छ । यस ऐनको अन्य दफा, जस्तै दफा १३३ र दफा १२६ को उपदफा (१) मा जेसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यदि निजले असल नियत लिई कार्य सम्पादन गरेको छ भने निज व्यक्तिगत रूपमा जवाफदेही हुनु भने पर्दैन ।

३२.३.३ पुरस्कारको व्यवस्था

ऐनको दफा १३६क. मा पुरस्कार र सुराकीका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

- (१) कुनै व्यक्तिले आफ्नो करको दायित्व सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छल्ल कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना दिने व्यक्तिलाई त्यस्तो सूचनाको आधारमा असुल उपर गरिएको करको रकममध्ये निजले पेश गरेको प्रमाणबाट निर्धारण भए जतिको कर रकमको बीस प्रतिशत बराबरको रकम महानिर्देशकको निर्णयले पुरस्कार दिन सकिनेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ ।
- (३) उपदफा (१) जुनसुकै कुरा लेखिएको राजस्व चुहावटको सूचना दिने व्यक्तिलाई सूचनाको सत्यताको आधारमा विभागद्वारा तोकिएको कार्यविधि बमोजिम तत्काल दशहजार रूपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सकिनेछ ।
- (४) उपदफा (१) र (३) बमोजिमको सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राखिनेछ ।

कुनै करदाताले तिर्ने करको दायित्व सम्पूर्ण वा केही अंश छलेको वा छल्ल कोशिस गरेको प्रमाण सहितको सूचना वा सुराकी दिने व्यक्तिलाई निजले दिएको सूचना वा प्रमाणका आधारमा कर अधिकृतद्वारा कर निर्धारण गरी असुल उपर भएको कर रकमको २० प्रतिशत रकम महानिर्देशकले निर्णय गरी पुरस्कार स्वरूप प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था छ । यस व्यवस्था प्रष्ट पार्ने उदाहरण तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

उदाहरण: ३२.३.१: मानौं, Unbelievable कम्पनीले आ.व.२०७५।७६ को आय विवरण सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा बुझाएका रहेछन् । उक्त कम्पनीले पेस गरेको आय विवरणमा बीमा दावी (Insurance Claim) बापत प्राप्त गरेको रु.१० लाख रकम आयमा समावेश नगरी आय विवरण पेस गरेको आधार मानी Complaint Tondon ले सो कम्पनीले आय लुकाएको लिखित जानकारी विभागका महानिर्देशकलाई गराएका रहेछन् । सोही अनुसार कार्यालयबाट छानबिन गर्दा प्रमाणका आधारमा २५ प्रतिशतका दरले हुन आउने कर रकम रु.२ लाख ५० हजार र ऐनको दफा १२० को खण्ड (ख) को शुल्क रु.२ लाख ५० हजार एवम् दफा ११९ बमोजिमको ब्याज रु.२० हजार गरी जम्मा रु.५ लाख २० हजार कर निर्धारण गरी असुल उपर भएको रहेछ । यस अवस्थामा Complaint Tondon लाई असुल भएको कर रकम रु.५ लाख २० हजारको २० प्रतिशतका दरले हुने रकम रु.१ लाख ४ हजार पुरस्कार बापत महानिर्देशकले निर्णय गरी दिन सक्नेछ ।

विभागले यसरी पुरस्कार दिँदा पुरस्कार पाउने व्यक्ति एकभन्दा बढी भएमा पुरस्कारको रकम समानुपातिक रूपमा दिइनेछ । सूचनाको उपादेयताको आधारमा यस्तो सूचना दिने व्यक्तिलाई कार्यविधिको आधारमा दशहजार रूपैयाँसम्म सुराकी खर्च दिन सक्ने प्रावधान रहेको छ । यसरी सूचना दिने व्यक्तिको नाम, थर र वतन गोप्य राख्नु पर्नेछ ।

३२.४ अधिकृतको परिचय पत्र

ऐनको दफा १३४मा अधिकृतको परिचय पत्रका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३४ प्रत्येक अधिकृतले तोकिए बमोजिमको परिचयपत्र आफ्नो साथमा राख्नुपर्नेछ र कर्तव्य पालनाको सिलसिलामा कसैले त्यस्तो परिचयपत्र हेर्न माग गरेमा देखाउनु पर्नेछ ।

विभागको कुनै अधिकृतले नियम २८ ले तोके बमोजिमको ढाँचाको परिचयपत्र साथमा राख्नुपर्दछ । कर्तव्यपालनाको सिलसिलामा सरोकारवालाले परिचयपत्र माग गरेमा देखाउनुपर्ने दायित्व सम्बन्धित कर अधिकृत र अन्य कर्मचारीको हुनेछ । नियम २८ मा परिचयपत्रका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

२८. अधिकृतको परिचयपत्र : अधिकृतको परिचयपत्रको ढाँचा अनुसूची-१ बमोजिम हुनेछ ।
उक्त ढाँचा निर्देशिकाको यसै परिच्छेदको अन्तमा संलग्न गरिएको छ ।

३२.५ अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने

ऐनको दफा १३५ मा विभागलाई अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुने सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३५ यस ऐनको प्रयोजनको लागि विभागलाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान गराउने, प्रमाण बुझ्ने र लिखितहरू पेश गर्न लगाउने सम्बन्धमा प्रचलित कानून बमोजिम अदालतलाई भए सरहको अधिकार हुनेछ ।

कर निर्धारण गर्ने क्रममा आवश्यक कागजातका अलवा पनि अन्य प्रमाण जुटाउने प्रयोजनको लागि विभाग अर्थात कर अधिकृतलाई सम्बन्धित व्यक्तिलाई भिकाउने, बयान लिन, वा प्रमाण बुझ्न वा लिखित जवाफ पेश गराउनको लागि प्रचलित कानून बमोजिम अदालतलाई भए सरहको अधिकार रहने व्यवस्था छ ।

३२.६ नेपाल सरकारले आदेश वा निर्देशन दिन सक्ने

ऐनको दफा १३७ मा नेपाल सरकारले विभागलाई आदेश वा निर्देशन दिन सक्ने अधिकारका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३७ कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउन नेपाल सरकारले विभागलाई आवश्यक आदेश वा निर्देशन दिन सक्नेछ ।

नेपाल सरकारले कर प्रशासनलाई प्रभावकारी बनाउन निर्देशन दिन सक्ने र सोको पालना गर्नुपर्ने दायित्व विभागको हुनेछ । यस्तो निर्देशन विभागको तालुकवाला मन्त्रालय अर्थ मन्त्रालय मार्फत प्राप्त हुनु पर्दछ ।

३२.७ नियम तथा निर्देशिका बनाउने अधिकार

३२.७.१ नियम बनाउने अधिकार

ऐनको दफा १३८ मा नियम बनाउने अधिकारका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३८ नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

नेपाल सरकारले ऐन कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आवश्यक नियमावली बनाई जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ । सोही अनुसार आयकर नियमावली, २०५९ बनाई जारी गरिएको छ ।

३२.७.२ निर्देशिका बनाई जारी गर्न सक्ने

ऐनको दफा १३९ मा निर्देशिका बनाई जारी गर्न सक्ने अधिकारका सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१३९ यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही विभागले आवश्यक निर्देशिका बनाई जारी गर्न सक्नेछ ।

ऐनको दफा १३८ अनुसार जारी गरिएको आयकर नियमावली, २०५९ को अधीनमा रही ऐन तथा नियमावलीसँग नबाभिने गरी विभागले निर्देशिका बनाई जारी गर्न सक्दछ । यही व्यवस्था अनुसार विभागले समय समयमा निर्देशिका बनाई जारी गरिएको छ । आयकर निर्देशिका, २०६६ समेत यही प्रावधान अनुरूपविभागले जारी गरेको निर्देशिका हो । विभागले जारी गरेको निर्देशिका ऐन तथा नियमावलीसँग बाभिएको हदसम्म स्वतः निस्कृय हुनेछ । यस निर्देशिकासँग बाभिएका कुनै विभागीय सार्वजनिक परिपत्र भएमा सो समेत निस्कृय हुनेछन् ।

यस निर्देशिकामा गरिएका व्याख्या र उदाहरणले सार्वजनिक परिपत्रको जस्तो मान्यता पाउनेछन् । यसको पालना गर्नु सबै करदाताको कर्तव्य र कार्यान्वयन गर्ने दायित्व विभागको हुनेछ ।

३२.८ अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर

ऐनको दफा १४० मा अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर गर्ने सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१४० नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूची-१ बाहेकका अनुसूचीमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी ऐनको अनुसूची-१ (करका दर) बाहेक अन्य अनुसूचीमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्दछन् । तर राजपत्रमा सूचना प्रकाशित नगरी अन्य अनुसूचीमा समेत हेरफेर वा थपघट भने गर्न सकिदैन ।

३२.९ प्रहरीले सहयोग गर्नुपर्ने

ऐनको दफा १४१ मा प्रहरीले सहयोग गर्नुपर्ने सम्बन्धमा निम्नानुसारको व्यवस्था रहेको छ :

१४१ यस ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा विभागले मागेको सहयोग गर्नु प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

आयकर ऐन, २०५८, आयकर नियमावली, २०५९ को कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा विभागले प्रहरी समक्ष सहयोग मागेमा सहयोग गर्न स्थानीय प्रशासन र प्रहरीको कर्तव्य हुनेछ ।

३२.१० कर सम्बन्धी व्यवस्था यसै ऐन बमोजिम हुने

आयकर ऐन, २०५८ लागू हुनुपूर्व आयकर सम्बन्धी छुट तथा सुविधा विभिन्न ऐनमा रही आएको थियो । यो ऐन लागू भएपश्चात आयकर सम्बन्धी सम्पूर्ण व्यवस्था यो ऐनले नै तोक्ने गरी दफा १४२ ले निम्नानुसारको व्यवस्था गरेको छ :

१४२ प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको सालबसाली लागू हुने आर्थिक ऐनले यस ऐनमा संशोधन गरी कर लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले यस ऐन बमोजिमका करका व्यवस्थाहरूमा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन वा कर सम्बन्धी अन्य व्यवस्था गर्न सक्ने छैन ।

प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको सालबसाली लागू हुने आर्थिक ऐनले आयकर ऐनमा संशोधन गरी कर लगाउने, निर्धारण गर्ने, बढाउने, घटाउने, छुट दिने वा मिनाहा दिने सम्बन्धी व्यवस्था गरेकोमा बाहेक अन्य कुनै पनि ऐनले सो आयकर ऐन बमोजिमका करका व्यवस्थामा कुनै पनि संशोधन, परिवर्तन वा कर सम्बन्धी अन्य व्यवस्था गर्न सक्दैन । यस प्रकार आयकर ऐन, २०५८ मा संशोधन निम्न दुई तरिकाले मात्र हुन सक्ने देखिन्छ ।

१. आर्थिक ऐनको माध्यमबाट वा

२. आयकर ऐन, २०५८ मै संशोधन गर्न बनेको ऐनद्वारा संशोधन गर्ने ।

३. केही नेपाल ऐन संशोधन गर्ने ऐन ।

आर्थिक ऐनद्वारा सामान्यतया: तात्कालिन प्रभाव पर्ने वा तुरुन्त लागू गर्नुपर्ने वा लागू गर्न सकिने प्रकृतिका संशोधन गरिन्छ । जस्तै: करका दरमा परिवर्तन, कर छुट दिने वा थप प्रस्ताव गर्ने, खर्च कट्टी मान्ने, नमान्ने, आयमा समावेश हुने नहुने जस्ता विषय । आयकर ऐन, २०५८

का व्यवस्थालाई अन्य कुनै पनि ऐनले संशोधन, परिवर्तन वा अन्य व्यवस्था गर्न नसकिने व्यवस्था गरिएको छ । यसो गर्नाले आयकर सम्बन्धी व्यवस्थाको स्थिरता (Stability) तथा विश्वसनीयता (Predictability) बढाउन खोजिएको छ । यसका अतिरिक्त करदाता, करविज्ञ (Tax Professional), कर अधिकृत लगायत सबै पक्षलाई एउटै सहितारूपी ऐनको माध्यमले नेपालको आयकर व्यवस्थालाई विशिष्टिकरण गर्ने अवसर पनि मिलेको छ ।

३२.११ खारेजी, संशोधन र बचाउ

आयकर ऐन, २०५८ लागू हुनुपूर्व आयकर सम्बन्धी छुट तथा सुविधा विभिन्न ऐनमा रही आएको थियो । यो ऐन लागूभए पश्चात आयकर सम्बन्धी सम्पूर्ण व्यवस्था यो ऐनले नै तोक्ने गरी आयकर सम्बन्धी व्यवस्था समेटिएका छन् । अन्य ऐनका दफालाई हटाउन दफा १४३ ले निम्नानुसारको व्यवस्था गरेको छ :

१४३(१) आयकर ऐन, २०३१ र घर जग्गा बहाल कर ऐन, २०२३ खारेज गरिएका छन् ।

१४३(२) देहायका ऐनहरूमा देहाय बमोजिम संशोधन गरिएका छन् :-

- (क)
- (ख) कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ मा संशोधन : कर्मचारी सञ्चयकोष ऐन, २०१९ को दफा १८ को खण्ड (ख) को अन्त्यमा रहेका “कुनै किसिमको कर लाग्ने छैन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आयकर बाहेक कुनै किसिमको कर लाग्ने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ग) नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० मा संशोधन : नेपाल पेट्रोलियम ऐन, २०४० को दफा १३ को खण्ड (ग) भिकिएको छ ।
- (घ) निवृत्ति कोष ऐन, २०४२ को दफा २९ मा संशोधन : निवृत्ति कोष ऐन, २०४२ को दफा २९ मा रहेका “यस्तै अन्य कुनै किसिमको कर लाग्ने छैन” भन्ने शब्दहरूको सट्टा “आयकरबाहेक अन्य कुनै किसिमको कर लाग्ने छैन” भन्ने शब्दहरू राखिएका छन् ।
- (ङ) नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ को दफा ५१ मा संशोधन : नागरिक लगानी कोष ऐन, २०४७ को दफा ५१ खारेज गरिएको छ ।
- (च) नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०४८ को दफा ३० मा संशोधन : नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान ऐन, २०४८ को दफा ३० खारेज गरिएको छ ।
- (छ) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा १५ मा संशोधन :
- (१) औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा १५ को खण्ड (ग), (घ), (ङ), (ञ) (ठ), (त), (थ), (द) र (ध) भिकिएका छन् ।
- (२) खण्ड (च) मा रहेका “आयकरमा सञ्चालन मितिले दश वर्षसम्म क्रमशः तीस, पच्चीस र बीस प्रतिशत तथा” भन्ने शब्दहरू भिकिएका छन् ।
- (ज) विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ मा संशोधन : विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०४९ को दफा ५ को उपदफा (१क) भिकिएको छ ।
- (झ) बी.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०४९ मा संशोधन : बी.पी. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान ऐन, २०४९ को दफा २१ को दोस्रो हरफमा रहेको “आयकर” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।

- (ज) त्रिभुवन विश्वविद्यालय ऐन, २०४९ मा संशोधन : त्रिभुवन विश्वविद्यालय ऐन, २०४९ को दफा ३३ को उपदफा (२) भिकिएको छ ।
- (ट) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा १२ मा संशोधन :
- (१) विद्युत ऐन, २०४९ को दफा १२ को दफा शीर्षकमा रहेको “आयकर” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।
- (२) उपदफा (१), (२), (३), (४), (५) र (६) भिकिएका छन् ।
- (ठ) पोखरा विश्व विद्यालय ऐन, २०५३ को दफा ३६ मा संशोधन : पोखरा विश्व विद्यालय ऐन, २०५३ को दफा ३६ को उपदफा (२) भिकिएको छ ।
- (ड) बी. पी. कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल ऐन, २०५३ को दफा १८ मा संशोधन: बी.पी. कोइराला मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल ऐन २०५३ को दफा १८ को उपदफा (१) मा रहेको “आयकर” भन्ने शब्द भिकिएको छ ।
- (ढ) नगर विकास कोष ऐन, २०५३ मा संशोधन : नगर विकास कोष ऐन, २०५३ को दफा २४ खारेज गरिएको छ ।
- (ण) दूर सञ्चार ऐन, २०५३ को दफा ३४ को उपदफा (१) खारेज गरिएको छ ।
- १४३(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम खारेज वा संशोधन भएका ऐन वा ऐनका दफाहरू अन्तर्गत गरिएका सबै काम कारबाही यसै ऐन अन्तर्गत गरिएका मानिने छन् ।
- १४३(४) यो ऐन लागू हुनुभन्दा अघिका आय वर्षको आयकर निर्धारण र असुल उपर गर्ने सम्बन्धी व्यवस्थाका सम्बन्धमा आयकर ऐन, २०३१ का व्यवस्थाहरू लागू हुनेछन् ।

३२.११ सङ्क्रमणकालीन व्यवस्था

आयकर ऐन, २०३१ खारेज भई आयकर ऐन, २०५८ लागू हुँदाका बखत आइपर्ने वा आइपरेका विविध सङ्क्रमणकालीन अवस्थाको निम्नानुसार व्यवस्था भएको छ ।

- (१) आयकर ऐन, २०५८ लागू भएको आयवर्ष (आर्थिक वर्ष) अर्थात् २०५८ श्रावणदेखि २०५९ आषाढ मसान्तसम्मको वर्षदेखि अगाडिका आय वर्षका हकमा आयकर ऐन, २०३१ तथा अन्य प्रचलित कानून नै लागू हुन्छन् र सोही अनुसारका कर निर्धारण एवम् असुल उपर (जस्तै: ब्याज वा जरिवाना) सम्बन्धी व्यवस्था लागू हुन्छन् । तर विवरण ढिला बुझाए वापत वा कर ढिला तिरे वापतको शुल्क वा ब्याज गणना गर्दा पुरानो आय वर्षको भए तापनि आयकर ऐन, २०५८ लागू भएको मिति २०५८ चैत्र १९ गते पछि ब्याज वा शुल्कको गणना आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम गर्नुपर्दछ ।
- (२) साविकको आयकर ऐन, २०३१ लागू रहेका बखत काम गरिरहेको सम्बन्धित विभागका पदाधिकारी वा कर अधिकृत आयकर ऐन, २०५८ को कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा पनि यसै ऐन बमोजिमका पदाधिकारी वा कर अधिकृत मानिन्छन् ।
- (३) नेपाल राज्यको तर्फबाट नेपाल सरकारले गरेका द्वैध कर उन्मुक्ति सम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिय सम्झौता आयकर ऐन, २०५८ लागू हुँदाका बखत प्रभावकारी रहेको भए सो ऐन लागू भैसके पश्चात पनि लागू भइरहन्छन् ।
- (४) आयकर ऐन, २०३१ तथा आयकर नियमावली, २०३९ लागू रहेका बखत कार्यान्वयनमा रहेका सबै आयकर सम्बन्धी फारम, आय विवरणका ढाँचा एवम् विभागले तोकेका अन्य कागजात आयकर ऐन, २०५८ वा आयकर नियमावली, २०५९ लागू भएपश्चात पनि खारेज वा संशोधन नभएसम्म वा अर्को व्यवस्था नभएसम्म लागू भइरहन्छ र कार्यान्वयनमा रहिरहन्छन् तथा सो विवरण ढाँचा वा फारममा साविक ऐन नियमका दफाबारे उल्लेख गरिएको अवस्था अनुसार आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९ को सम्बन्धित दफामा उल्लेख भए सरह मानिन्छ ।

- (५) आयकर ऐन, २०५८ मा विगत आय वर्षको सन्दर्भमा उल्लेख भएमा ठाउँमा आवश्यकता अनुसार आयकर ऐन, २०३१ बमोजिम आय वर्षलाई पनि इङ्गित गरेको मानिन्छ। यो ऐन (आयकर ऐन) बारे वा यो ऐनको कुनै दफावारे भएको व्यवस्थाले आवश्यकता अनुसार आयकर ऐन, २०३१ वा सो ऐनको सम्बन्धित दफालाई पनि इङ्गित गरेको मानिन्छ।
- (६) आयकर ऐन, २०५८ ले पुँजीगत लाभ सम्बन्धमा छुट्टै परिच्छेदको व्यवस्था गरेको छ। आयकर ऐन, २०३१ ले निकाय एवम् व्यवसायको आय भएको व्यक्तिले व्यवसायको स्वामित्वमा भएको वा प्रयोग भएको सम्पत्तिको निःसर्गमा भएको लाभमा कर लाग्ने व्यवस्था गरेको थियो। तर आयकर ऐन, २०५८ मा प्राकृतिक व्यक्तिको पुँजीगत लाभ र गैर व्यावसायिक करयोग्य सम्पत्तिको रूपमा रहेको सम्पत्तिमा कर लाग्ने व्यवस्था समावेश भएको छ।
- (७) आयकर ऐन, २०५८ को कर सङ्कलन, मिन्हा र फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था शुल्क तथा ब्याज सम्बन्धी व्यवस्था र कसुर तथा सजाय सम्बन्धी व्यवस्था यो ऐन लागू भएको मिति वा सो मिति पश्चात् तिर्नुपर्ने करका सम्बन्धमा र गरेका कसुरका सम्बन्धमा मात्र लागू हुन्छ।
- (८) पुनरावलोकनीय निर्णयको पुनरावलोकन विभागले गर्ने सम्बन्धी आयकर ऐन, २०५८ को व्यवस्थामा सो ऐन लागू भएको मिति वा यसपछि गरिएको पुनरावलोकनीय निर्णयका हकमा मात्र लागू हुन्छन्।
- (९) आयकर ऐन, २०५८ लागू हुनअगावै तत्काल प्रचलित कानूनले कर छुट हुने वा अन्य कुनै सुविधा पाउने गरी व्यवस्था गरेको रहेछ भने अवधि किटिएको सुविधाको हकमा यस्तो अवधि कायम रहुन्जेल यो सुविधा प्रत्याभूति गरिएको छ। अवधि नकिटिएको सुविधाको हकमा यस्तो छुट पाउने आयमा मिति २०५८ चैत्र १८ गतेसम्मको दामासाहीले यस्तो छुट सुविधा तथा सहूलियत दरको सुविधा उपलब्ध हुनेछ। अन्तिम रूपमा कर कट्टी हुने भुक्तानीको हकमा मिति २०५८ चैत्र १८ गतेसम्मको भुक्तानीमा तत्काल प्रचलित कानून बमोजिम कर कट्टी भएको वा छुट पाएको भए सोही अनुसार हुनेछ। वार्षिक आयमा मिलान हुने कुनै भुक्तानी (वा भुक्तानी गर्नुपर्ने अवस्थाको सिर्जना) मिति २०५८ चैत्र १८ गतेसम्म गरिएको भए तत्काल प्रचलित कानूनले यस्तो भुक्तानीमा कर नलाग्ने वा कुनै सहूलियत पाउने भए (जस्तै, २०५८/०५९ को दशैँ खर्च) सो सुविधा यो ऐन लागू भए पश्चात पनि कायम रहनेछ।
- (१०) आयकर ऐन, २०३१ लागू भएको मानिने आय वर्षको हकमा यो ऐन बमोजिम खर्च कट्टी दावी गर्न पाइने वा कर मिलान गर्न नपाइने कुनै रकम (जस्तै, विज्ञापन वा अतिथि सत्कार, खर्चमध्ये सो ऐनले तोकेको सीमा भन्दा बढी भएको खर्च वा औषधि उपचार बापतको कर मिलान) आयकर ऐन, २०५८ लागू भएपश्चात पनि सो आय वर्षको हकमा दावी गर्न पाइदैन। यसैगरी आयकर ऐन, २०५८ बमोजिम आयमा समावेश गर्नुपर्ने रकम पनि आयकर ऐन, २०३१ बमोजिम आयमा समावेश नगर्नुपर्ने भए सो ऐन लागू रहने वर्षको हकमा समावेश गरिरहनु पर्दैन। तर आयवर्ष २०५८/०५९ को हकमा आयकर ऐन, २०५८ लागू हुन्छ। तथापि आय वर्ष २०५८/०५९ को हकमा पनि आयतर्फ समावेश गर्नुपर्ने केही रकमको हकमा (जस्तै, प्राकृतिक व्यक्तिको पुँजीगत लाभ) यो ऐन लागू भएको मिति अर्थात् २०५८ चैत्र १९ गते र सो पछिको अवधिमा आय भएका रकम मात्र समावेश गर्नु पर्दछ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१
(मिति २०७६।४।१ देखि कायम भएका राजस्व शीर्षकहरू)

सि. नं.	आ.व. २०७६.४.१ देखि कायम भएको राजस्व संकेत	राजस्व आधार शीर्षक, मूल शीर्षक, शीर्षक तथा आधार शीर्षक	आ.व. २०७५।७६ मा कायम भएका संकेतहरू	व्याख्या
१.	१११११	एकलौटी फर्म तथा व्यक्तिगत आयमा	१११११	एकलौटी फर्म तथा व्यक्तिगत आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
२.	११११२	पारिश्रमिक कर	११११२	कुनै प्राकृतिक व्यक्तिले रोजगारीबाट प्राप्त गरेको तलब, ज्याला, मजदुरी, पारिश्रमिक, भत्ता एवं सुविधा, अवकाश भुक्तानी, रोजगारीका सम्बन्धमा गरिएका अन्य भुक्तानी, अध्ययन, अध्यापन आदि विभिन्न स्रोतबाट हुने आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
३.	११११३	पूँजीगत लाभ कर	११११३	घर, जग्गा, शेयर आदि सम्पत्तिको बिक्री, पट्टा, हक हस्तान्तरण लगायत विभिन्न किसिमका निःसर्गबाट भएको पूँजीगत लाभमा व्यक्ति तथा एकलौटी फर्मलाई लाग्ने यसमा पर्दछ।
४.	१११२०	निकायको आयमा लाग्ने कर	१११२०	व्यवसायिक निकाय तथा संस्थानको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ। यो शीर्षकमा रकम जम्मा गर्न मिल्दैन।
५.	१११२१	निकायको मुनाफामा लाग्ने कर - सरकारी संस्थान	१११२१	सरकारको पूर्ण वा अधिकांश (५० प्रतिशत भन्दा बढी) स्वामित्व भएका सरकारी निकाय तथा त्यस्ता निकायको व्यवस्थापकीय नियन्त्रण भएको निकायको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
६.	१११२२	निकायको मुनाफामा लाग्ने कर - पब्लिक लिमिटेड कम्पनी	१११२२	कुनै विशेष ऐन वा कम्पनी ऐन अन्तर्गत दर्ता भएका पब्लिक लिमिटेड कम्पनी र सरकारको ५० प्रतिशत भन्दा कम स्वामित्व भएका कम्पनीको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
७.	१११२३	निकायको मुनाफामा लाग्ने कर - प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी	१११२३	कम्पनी ऐन अन्तर्गत दर्ता भएका प्राइभेट लिमिटेड कम्पनी तथा आयकर ऐन बमोजिम तोकिएको कम्पनीको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
८.	१११२४	निकायको मुनाफामा लाग्ने कर - अन्य संस्था	१११२४	माथि उल्लिखित उपशीर्षक १११२१ देखि १११२३ भित्र परेका बाहेक अन्य संस्थाहरू :- साभेदारी फर्म, सहकारी संस्था, ट्रष्ट, युनिट ट्रष्ट, संघ/संस्था, विदेशी कम्पनी एवं अन्य निकायको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ।
९.	१११२५	पूँजीगत लाभकर-निकाय	१११२५	घर, जग्गा, शेयर आदि सम्पत्तिको बिक्री, पट्टा, हक हस्तान्तरण लगायत विभिन्न किसिमका

				निःसर्गबाट भएको पँजीगत लाभमा निकायलाई लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१०.	१११३०	लगानीको आय तथा अन्य आयमा लाग्ने कर	१११३०	माथि उल्लेखित शीर्षक १११११ देखि १११२५ भित्र परेका बाहेक अन्य आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ । यो शीर्षकमा रकम जम्मा गर्न मिल्दैन ।
११.	१११३१	सम्पत्ती, बहाल तथा पट्टा बापतको आयमा लाग्ने कर	१११३१	घर, जग्गा, सवारी साधन तथा अन्य अचल सम्पत्ती बहाल वा पट्टा वा दीर्घकालिन करारमा दिए बापतको आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१२.	१११३२	ब्याजमा लाग्ने कर	१११३२	बैंक, वित्त कम्पनी वा अन्य निकाय वा व्यक्तिबाट भुक्तानी गरिने वा प्राप्त हुने ब्याजमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१३.	१११३३	लाभांशमा लाग्ने कर	१११३३	कुनै पनि कम्पनी वा निकायमा लगानी गरे बापत प्राप्त हुने लाभांशमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१४.	१११३४	लगानी सम्बन्धी अन्य आयमा लाग्ने कर	१११३४	लगानी सम्बन्धी अन्य आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१५.	१११३५	आकस्मिक लाभ कर	१११३५	जुवा, चिठ्ठा, बाजी, उपहार, दान, अपुताली, सुराकी, पुरस्कार लगायतका आकस्मिक लाभका स्रोतबाट प्राप्त आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१६.	१११३९	अन्य आयमा लाग्ने कर	१११३९	माथि उल्लेखित शीर्षक नं. हरूमा नपरेका अन्य आयमा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१७.	११२११	पारिश्रमिकमा आधारित सामाजिक सुरक्षा कर	११२११	कुनै प्राकृतिक व्यक्तिले रोजगारीबाट प्राप्त गरेको तलब, ज्याला, मजदुरी, पारिश्रमिक, भत्ता एवं सुविधा, अवकाश भुक्तानी, रोजगारीका सम्बन्धमा गरिएका अन्य भुक्तानी, अध्ययन, अध्यापन आदि विभिन्न स्रोतबाट हुने समग्र आयमा एकमुष्ट रूपमा तोकिए बमोजिम लिईने सामाजिक सुरक्षा कर यसमा पर्दछ ।
१८.	११४४२	स्वास्थ्य सेवा कर	११४४२	सरकार तथा सामुदायिक अस्पतालले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवा बाहेक अन्य स्वास्थ्य संस्थाले प्रदान गर्ने स्वास्थ्य सेवामा लाग्ने कर यसमा पर्दछ ।
१९.	११४४३	शिक्षा सेवा कर - शैक्षिक संस्था	११४४३	निजी शैक्षिक संस्थाहरूले प्रदान गर्ने तोकिएका शैक्षिक सेवाहरूमा लाग्ने शिक्षा सेवा शुल्क यसमा पर्दछ ।
२०.	११४४४	शिक्षा सेवा कर - वैदेशिक अध्ययन	११४४४	विदेशमा अध्ययन गर्न जाने विद्यार्थीहरूले बुझाउनु पर्ने शिक्षण शुल्कमा लाग्ने सेवा शुल्क बापतको रकम यसमा पर्दछ ।
२१.	११४५४	सडक निर्माण तथा सम्भार कर	११४५४	सवारी साधन दर्ताका वखत यातायात व्यवस्था कार्यालयमा सवारी साधनको किसिम अनुसार संकलन गरिने कर यसमा पर्दछन् ।

२२.	१४२१४	दुरसञ्चार सेवा शुल्क	१४२१४	दुरसञ्चार सेवा शुल्क बापतको रकम यसमा पर्दछ ।
२३.	१४२१५	टेलिफोन स्वामित्वको शुल्क	१४२१५	टेलिफोन स्वामित्व बापतको रकम यसमा पर्दछ ।
२४.	३३३११	मू.अ.कर- उत्पादन	३३१११	उत्पादनकर्ताले वस्तु उत्पादन गरी विक्री गर्दा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर यसमा पर्दछ ।
२५.	३३३१३	मू.अ.कर- वस्तु विक्री र वितरण	३३११३	थोक तथा खुद्रा विक्रेताबाट मूल्य अभिवृद्धि कर बापत तिर्नुपर्ने रकम यसमा पर्दछ ।
२६.	३३३१४	मू.अ.कर- परामर्श तथा ठेक्का संकलन	३३११४	सवै प्रकारको ठेक्का व्यवसाय तथा परामर्श सेवामा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर यसमा पर्दछ । मूल्य अभिवृद्धि कर लागु हुनु अगाडि असुल हुन बाँकी रहेका ठेक्का कर असुल भएमा यसैमा जम्मा गर्नु पर्दछ ।
२७.	३३३१५	मू.अ.कर-पर्यटन सेवा संकलन	३३११५	पर्यटन व्यवसायसँग सम्बन्धित होटल, ट्राभल एजेन्सी, पदयात्रा (ट्रेकिङ), जलयान (य्याफ्टिङ) समेतका व्यवसायमा लाग्ने मूल्य अभिवृद्धि कर यसमा पर्दछ । मूल्य अभिवृद्धि कर लागु हुनु अगाडि असुल हुन बाँकी रहेका होटल कर असुल भएमा यसैमा जम्मा गर्नुपर्दछ ।
२८.	३३३१६	मू.अ.कर- सञ्चार सेवा, विमा, हवाई उडान र अन्य सेवा संकलन	३३११६	सवै प्रकारका सञ्चार सेवा (सरकारी हुलाक सेवा बाहेक), विमा र तोकिएका अन्य सेवाको विक्रीमा लगाइने मूल्य अभिवृद्धि कर र हवाई उडान कर बापतको रकम यसमा पर्दछ । मूल्य अभिवृद्धि कर लागु हुन अगाडि असुल हुन बाँकी रहेका मनोरञ्जन कर असुल भएमा यसैमा जम्मा गर्नु पर्दछ ।
२९.	३३३१७	मू.अ.कर बेदरतावालाबाट गर्ने संकलन	३३११७	नेपाल बाहिरको दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिबाट सेवा प्राप्त गर्दा उठाउनु पर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर, काठ विक्रीमा लगाइने मूल्य अभिवृद्धि कर, स्थानीय तह वा नेपालस्थित अन्तर्राष्ट्रिय संघ, संस्था वा नियोग वा सरकार वा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने वस्तुको कारोवार गर्ने सार्वजनिक संस्थानले संकलन/दाखिला गर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर यसमा पर्दछ ।
३०.	३३३३१	अन्तःशुल्क - सुर्तिजन्य पदार्थ	३३१३१	सवै प्रकारका सुर्तिजन्य पदार्थको उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्क यसमा पर्दछ ।
३१.	३३३३२	अन्तःशुल्क - मदिरा	३३१३२	मदिरा (वाइन र हल्का पेय पदार्थ समेत) मा लाग्ने अन्तःशुल्क रकम यसमा पर्दछ ।
३२.	३३३३३	अन्तःशुल्क - वियर	३३१३३	वियरको उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्क यसमा पर्दछ ।
३३.	३३३३४	अन्तःशुल्क - अन्य औद्योगिक उत्पादन	३३१३४	माथि उल्लिखित उपशीर्षक ३३३३१, ३३३३२ र ३३३३३ मा परेको बाहेक अन्य औद्योगिक उत्पादनमा लाग्ने अन्तःशुल्क यसमा पर्दछ ।

अनुसूची-२
(दीर्घकालीन करारमा संलग्न भएको व्यक्तिले पेश गर्नुपर्ने)

१. दीर्घकालीन करार सम्पन्न प्रतिशतको गणना फारम

विवरण	१ करारको जम्मा रकम रु.	२ गत आ.व.सम्मको रकम रु.	३ यस आ.व.को रकम रु.	४ यस आ.व.सम्मको रकम रु.
निर्माणमा प्रयोग भएका सामग्रीको लागत				
निर्माणस्थलको सुपरीवेक्षण र श्रमिक खर्च				
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको ह्रास खर्च				
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको ढुवानी खर्च				
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको भाडा खर्च				
करारसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित डिजाइन र प्राविधिक खर्च				
जम्मा				
करारको सम्पन्न प्रतिशत (महल ४ / १)X १००				

द्रष्टव्य : यो फारम दीर्घकालीन करारमा संलग्न भएको व्यक्तिले हरेक दीर्घकालीन करारका लागि अलग अलग भरी आय विवरणसाथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

२. क्रमबद्ध वृद्धिको योग अनुसार आयमा समावेश हुने रकमको गणना

सि.नं.	विवरण	
१	करार हुँदाको अवस्थामा अनुमान गरिएको सो करारको कुल आय रु.	
२	यस आ.व.सम्ममा कुल अनुमानित आयमा थप वा कमी हुन गएको रकम रु.	
३	करारको जम्मा अनुमानित आय रु.	
४	सम्पन्न प्रतिशतको गणना फारम अनुसार करारको सम्पन्न प्रतिशत	

५	क्रमबद्ध वृद्धिको योग अनुसार आयमा समावेश हुने रकम (महल ३X४) रू.	
---	---	--

द्रष्टव्य : यो फारम दीर्घकालीन करारमा संलग्न भएको व्यक्तिले हरेक दीर्घकालीन करारका लागि अलग अलग भरी आय विवरण साथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

३. क्रमबद्ध वृद्धिको योग अनुसार कट्टी हुने रकमको विवरण

खर्चको विवरण	गत आ.व.सम्म रू.	यस आ.व.को रू.	यस आ.व.सम्मको रू.
ब्याज खर्च (दफा १४)			
लागत खर्च (सम्पन्न प्रतिशत गणना फारमको महल ४ को जम्मा रकम)			
मर्मत तथा सुधार खर्च (दफा १६)			
प्रदूषण नियन्त्रण खर्च (दफा १७)			
अनुसन्धान तथा विकास खर्च (दफा १८)			
ह्रास खर्च(दफा १९)			
कट्टी हुने अन्य खर्च			
जम्मा			

द्रष्टव्य : यो फारम दीर्घकालीन करारमा संलग्न भएको व्यक्तिले हरेक दीर्घकालीन करारका लागि अलग अलग भरी आय विवरण साथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

४. करारको अन्त्य सम्ममा कट्टी हुने अनुमानित प्रत्यक्ष खर्च र कुल खर्चको गणना

अनुमानित खर्चको विवरण	करार हुँदाको समयमा अनुमान गरिएको रू.	यस आ.व.सम्ममा थप वा कमी भएको +/- रू.	जम्मा रू.
निर्माणमा प्रयोग हुने सामग्रीको लागत			
निर्माण स्थलको सुपरीवेक्षण र श्रमिक खर्च			
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको ह्रास खर्च			
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको ढुवानी खर्च			
करारमा प्रयोग भएका उपकरणको भाडा खर्च			
करारसंग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित डिजाइन र प्राविधिक खर्च			
करारको अन्त्यसम्ममा कट्टी हुने अनुमानित प्रत्यक्ष खर्च			
करारको अन्त्यसम्ममा कट्टी हुने अन्य अनुमानित			

खर्च			
------	--	--	--

द्रष्टव्य : यो फारम दीर्घकालीन करारमा संलग्न भएको व्यक्तिले हरेक दीर्घकालीन करारका लागि अलग अलग भरी आय विवरण साथ पेश गर्नु पर्नेछ । उपरोक्त अनुसार कुनै करारको अनुमानित आय गणना गर्दा साविकमा आय विवरणमा समावेश गरिसकेको भन्दा कम आय गणना हुने अवस्था रहेमा पहिले बढी देखाएको हदसम्मको आयको रकमलाई खर्चको रूपमा कट्टी गर्नुपर्दछ ।

अनुसूची-३ (दुर्गम क्षेत्र सम्बन्धी व्यवस्था)

दुर्गम क्षेत्रको वर्गीकरण देहाए बमोजिम रहेको छ ।

१. “क” वर्गमा रहने क्षेत्र

- (१) मनाङ्ग जिल्ला (२) कालिकोट जिल्ला (३) मुगु जिल्ला
(४) डोल्पा जिल्ला (५) हुम्ला जिल्ला (६) बाजुरा जिल्ला

२. “ख” वर्गमा रहने क्षेत्र

- (क) ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको धुन्सा ओलाङ्चुङ्गगोला र यसमा पर्ने गा.वि.स.
(ख) संखुवासभा जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. चेपुवा २. हेदाङ्ना ३. किमाथांका
४. स्याकसिला ५. बालूङ ६. सीमाजोर
(ग) सोलुखुम्बु जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. खोम्जुङ २. नाम्चे ३. चौरी खर्क
(घ) दोलखा जिल्लाको गोगर गाउँ विकास समिति
(ङ) रसुवा जिल्लाको टिमूर गाउँ विकास समिति
(च) गोरखा जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. सिर्दिवास २. प्रोक ३. लोहा
४. केरोजा ५. छेकाम्पार ६. मान्बु
(छ) बागलुङ्ग जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. बोङ्गा २. निसी ३. हुकाम
४. रम्मा ५. मेकोट ६. टकवाछी
(ज) मुस्ताङ्ग जिल्ला
(झ) जुम्ला जिल्ला
(ञ) बजाङ्ग जिल्ला
(ट) डोटी जिल्लाको खप्तड जडिबुटी उद्यानको ९०० फिटभन्दा उचाईको भाग
(ठ) दार्चुला जिल्ला

३. “ग” वर्गमा रहने क्षेत्र:

- (क) रुकुम जिल्ला
(ख) जाजरकोट जिल्ला
(ग) दैलेख जिल्ला

- (घ) अछाम जिल्ला
४. **“घ” वर्गमा रहने क्षेत्र:**
- (क) ताप्लेजुङ जिल्ला “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (ख) भोजपुर जिल्ला
- (ग) तेह्रथुम जिल्ला
- (घ) संखुवा सभाको जिल्ला “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (ङ) खोटाङ जिल्ला
- (च) ओखलढुङ्गा जिल्ला
- (छ) सोलुखुम्बु जिल्ला “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (ज) धादिङ जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. बुडाथुम	२. लापा	३. फुलखर्क
४. रिगाउ	५. सल्यानकोट	६. सल्यानटार
- (झ) सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. बराम्चो	२. वरुवा	३. मौताडा
४. वीरता गोलदे	५. गुनसा	६. गुवा
७. किउल	८. लिस्टिकोट	९. महाकाल
१०. पाग ताग	११. फुल्पीड कटी	१२. धागपालकोट
१३. टिसुनठगल टिनस ध्यागल		
- (ञ) लमजुङ जिल्लाको निम्न गाउँ विकास समिति
१. बाहुनडाँडा महेन्द्रोदय	२. श्रीकाली काताधी	३. ठूलीवेसी पटाङ्गो
४. ठाकन फालिकादेवी		
- (ट) म्याग्दी जिल्ला
- (ठ) रोल्पा जिल्ला
- (ड) सल्यान जिल्ला
- (ढ) प्यूठान जिल्ला
- (ण) डोटी जिल्लाको “ख” वर्गमा परेका क्षेत्रदेखि बाहेक अन्य बाँकी क्षेत्र
- (त) डडेलधुरा जिल्ला
- (थ) बैतडी जिल्ला
५. **“ङ” वर्गमा रहने क्षेत्र:**
- (क) पाँचथर जिल्ला
- (ख) धनकुटा जिल्ला
- (ग) रामेछाप जिल्ला
- (घ) दोलखा जिल्ला
- (ङ) रसुवा जिल्लाको “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (च) सिन्धुपाल्चोक जिल्लाको “घ” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति

- (छ) धादिङ जिल्लाको “घ” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (ज) लमजुङ जिल्लाको “घ” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (झ) गोरखा जिल्लाको “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति
- (ञ) गुल्मी जिल्ला
- (ट) अर्घाखाँची जिल्ला
- (ठ) पर्वत जिल्ला
- (ड) बागलुङ जिल्लाको “ख” वर्गमा परेका गाउँ विकास समितिदेखि बाहेक अन्य गाउँ विकास समिति

अनुसूची-४(क)
(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को अनुसूची-३)
(क्षेत्रको वर्गीकरण)

अति अविकसित क्षेत्र:

१. दार्चुला	६. मुगु	११. सोलुखुम्बु	१६. दैलेख	२१. तेह्रथुम
२. वुभाङ	७. कालिकोट	१२. संखुवासभा	१७. जाजरकोट	२२. रामेछाप
३. वाजुरा	८. डोल्पा	१३. खोटाङ	१८. रुकुम	
४. हुम्ला	९. मुस्ताङ	१४. भोजपुर	१९. ओखलढुङ्गा	
५. जुम्ला	१०. मनाङ	१५. अछाम	२०. म्याग्दी	

अविकसित क्षेत्र:

१. ताप्लेजुङ	५. गुल्मी	९. डोटी	१३. सिन्धुपाल्चोक
२. रोल्पा	६. पर्वत	१०. सल्यान	
३. वैतडी	७. डडेलधुरा	११. पाँचथर	
४. रसुवा	८. प्यूठान	१२. वाग्लुङ	

अल्पविकसित क्षेत्र:

१. कैलाली	५. स्याङ्जा	९. गोरखा	१३. ईलाम	१७. नुवाकोट
२. सुर्खेत	६. धादिङ	१०. सिन्धुली	१४. कञ्चनपुर	१८. काभ्रेपलान्चोक
३. अर्घाखाँची	७. लमजुङ	११. उदयपुर	१५. बर्दिया	१९. दोलखा
४. पाल्पा	८. तनहुँ	१२. धनकुटा	१६. दाङ	

अनुसूची-४(ख)

(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को अनुसूची-१०)

(दफा २२ को उपदफा (१) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

(क) अति अविकसित क्षेत्र:

१. बाजुरा	२. जाजरकोट
३. डोल्पा	४. हुम्ला
५. जुम्ला	६. कालीकोट
७. दार्चुला	८. अछाम
९. बझाङ्ग	१०. मुगु
११. रुकुम	१२. दैलेख
१३. तेह्रथुम	१४. खोटाङ्ग
१५. संखुवासभा	१६. मनाङ्ग
१७. मुस्ताङ्ग	१८. सोलुखुम्बु
१९. ओखलढुङ्गा	

(ख) अविकसित क्षेत्र:

१. बैतडी	२. डडेल्धुरा
३. म्याग्दी	४. भोजपुर
५. पाँचथर	६. प्यूठान
७. बागलुङ्ग	८. रसुवा
९. सिन्धुपाल्चोक	१०. रामेछाप
११. सल्यान	१२. रोल्पा
१३. डोटी	१४. ताप्लेजुङ्ग

(ग) कम विकसित क्षेत्र:

१. कैलाली	२. बर्दिया
३. कञ्चनपुर	४. पाल्पा
५. लमजुङ्ग	६. गोरखा
७. अर्घाखाँची	८. धनकुटा
९. सुर्खेत	१०. दाङ्ग
११. स्याङ्गजा	१२. तनहुँ

१३. उदयपुर
१५. धादिङ्ग
१७. कपिलवस्तु
१९. रौतहट
२१. सर्लाही
२३. इलाम
२५. सिन्धुली
२७. गुल्मी

१४. नुवाकोट
१६. काभ्रेपलाञ्चोक
१८. सिरहा
२०. सप्तरी
२२. महोत्तरी
२४. पर्वत
२६. दोलखा

अनुसूची-४(ग)

(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ को अनुसूची-१०)

औद्योगिक विकासको आधारमा जिल्लाहरूको वर्गीकरण
(दफा २४ को उपदफा (२) को खण्ड (ग) सँग सम्बन्धित)

(क) अति अविकसित क्षेत्र:

१.	दार्चुला	२.	वैतडी
३.	बझाङ्ग	४.	बाजुरा
५.	अछाम	६.	डोटी
७.	मुगु	८.	डोल्पा
९.	हुम्ला	१०.	जुम्ला
११.	कालीकोट	१२.	जाजरकोट
१३.	रोल्पा	१४.	पूर्वी रुकुम
१५.	पश्चिम रुकुम	१६.	मुस्ताङ्ग
१७.	मनाङ्ग	१८.	सोलुखुम्बु
१९.	खोटाङ्ग	२०.	ओखलढुङ्गा
२१.	ताप्लेजुङ्ग	२२.	भोजपुर
२३.	पाँचथर		

(ख) अविकसित क्षेत्र:

१.	डडेल्धुरा	२.	प्यूठान
३.	म्याग्दी	४.	दैलेख
५.	पर्वत	६.	लमजुङ्ग
७.	सल्यान	८.	गुल्मी
९.	बाग्लुङ्ग	१०.	गोरखा
११.	दोलखा	१२.	रामेछाप
१३.	सिन्धुली	१४.	सिन्धुपाल्चोक
१५.	रसुवा	१६.	धनकुटा
१७.	संखुवासभा	१८.	तेह्रथुम

(ग) कम विकसित क्षेत्र:

१.	कञ्चनपुर	२.	कैलाली
३.	बर्दिया	४.	दाङ
५.	सुर्खेत	६.	पाल्पा
७.	अर्घाखाँची	८.	स्याङ्गजा
९.	कपिलवस्तु	१०.	तनहुँ
११.	नुवाकोट	१२.	धादिङ्ग
१३.	काभ्रेपलाञ्चोक	१४.	रौतहट
१५.	सर्लाही	१६.	महोत्तरी
१७.	सिरहा	१८.	सप्तरी
१९.	उदयपुर	२०.	इलाम

अनुसूची-५(क)
(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा ३)
(उद्योगको वर्गीकरण)

उद्योगको वर्गीकरण :

यस ऐनको प्रयोजनको लागि उद्योगलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :-

- (क) उत्पादनमूलक उद्योग : कोरा माल वा अर्ध प्रशोधित माल वा खेर गइरहेको मालसामानको वा अन्य मालसामान प्रयोग वा प्रशोधन गरी मालसामान उत्पादन गर्ने ।
- (ख) उर्जामूलक उद्योग : जलस्रोत, वायु, शौर्यशक्ति, कोईला, प्राकृतिक तेल, ग्याँस, वायो ग्याँस तथा अन्य स्रोतबाट उर्जा पैदा गर्ने ।
- (ग) कृषि तथा वनजन्य उद्योग : मूलतः कृषि वा वन पेदावारमा आधारित एकीकृत किसिमको रेशम खेती तथा रेशम उत्पादन फलफूल खेती तथा फलफूल प्रशोधन, पशुपालन, डेरी उद्योग, कुखुरा पालन, मत्स्य पालन, चिया खेती तथा प्रशोधन, कफी खेती तथा प्रशोधन, जडिवुटी खेती तथा प्रशोधन, तरकारीका बीउ बीजन उत्पादन, च्याउ तरकारी खेती वा तरकारी प्रशोधन, नयाँ प्रविधिद्वारा विरुवा उत्पादन गर्ने उद्योग (टिस्यूकल्चर), ग्रिन हाउस, मौरी पालन, मह उत्पादन, रबर खेती फूल खेती तथा उत्पादन, कवुलियती वन, एगोफरेष्ट्री आदि व्यावसायिक वन सम्बन्धी व्यवसाय ।
- (घ) खनिज उद्योग : खनिज उत्खनन वा प्रशोधन गर्ने ।
- (ङ) पर्यटन उद्योग : पर्यटन आवास, मोटेल, होटेल, रेष्टुराँ, रिजर्ट, ट्राभर एजेन्सी, स्किङ्ग, ग्लाइडिङ्ग, वाटर ज्याफ्टीङ्ग, केवलकार, कम्प्लेक्स, पोनी ट्रेकिङ्ग, पदयात्रा (ट्रेकिङ्ग), हटएअर व्यालुनिङ्ग, प्यारा सेलिङ्ग, गल्फ कोर्स, पोलो, अश्वारोहण (हर्स राइडिङ्ग) आदि व्यवसाय ।
- (च) सेवा उद्योग : कार्यशाला (वर्कशप), छापाखाना, परामर्श सेवा, जिनिङ्ग तथा वेलिङ्ग व्यवसाय, चलचित्र व्यवसाय, निर्माण व्यवसाय, सार्वजनिक परिवहन व्यवसाय, फोटोग्राफी, अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, शिक्षण एवम् प्रशिक्षण संस्था, प्रयोगशाला, हवाई सेवा, शीत भण्डार आदि व्यवसाय ।
- (छ) निर्माण उद्योग : सडक, पुल, रोपवे, रेल्वे, टूलिवस, टनेल, फ्लाईङ्ग व्रीज तथा औद्योगिक व्यापारिक एवम् आवास कम्प्लेक्स आदि निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने ।

अनुसूची-५(ख)
(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७३ को दफा १५)
(उद्योगको वर्गीकरण तथा स्थिर पुँजी)

उद्योगको वर्गीकरण

(१) यस ऐनको प्रयोजनको लागि उद्योगहरूलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :

(क) लघु उद्यम: देहायको अवस्था भएको उद्योगलाई लघु उद्यम मानिनेछ :-

- (१) घर जग्गाबाहेक बढीमा पाँच लाख रूपैयाँसम्मको स्थिर पुँजी रहेको,
- (२) उद्यमी स्वयं उद्योगको सञ्चालन र व्यवस्थापनमा संलग्न रहेको,
- (३) उद्यमी सहित बढीमा नौ जनासम्म कामदार रहेको,
- (४) वार्षिक कारोबार पचास लाख रूपैयाँ भन्दा कम रहेको, र
- (५) इन्जिन उपकरण वा मेसिनको प्रयोग गरेको भएमा इन्जिन उपकरण वा मेसिनमा खपत हुने विद्युतीय उर्जा, इन्धन वा अन्य तेल इन्जिनको क्षमता बीस किलोवाट वा सोभन्दा कम रहेको ।

तर उपखण्ड (१) देखि (५) सम्म जुनसुकै कुरा लेखिएको अनुसूची-१ बमोजिम स्वीकृति लिनुपर्ने उद्योगलाई लघु उद्यम मानिने छैन ।

(ख) घरेलु उद्योग : देहायको अवस्था भएको उद्योगलाई घरेलु उद्योग मानिनेछ :

- (१) परम्परागत सीप र प्रविधिमा आधारित,
- (२) श्रममूलक र खास सीप वा स्थानीय कच्चापदार्थ एवम् स्थानीय प्रविधि, कला तथा संस्कृतिमा आधारित,
- (३) इन्जिन उपकरण वा मेसिनको प्रयोग गरेको भएमा बढीमा दश किलोवाटसम्मको क्षमताको विद्युतीय उर्जा प्रयोग गरेको,
- (४) अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमका उद्योगहरू ।

(ग) साना उद्योग : लघु उद्यम र घरेलु उद्योग बाहेकको दश करोड रूपैयाँसम्म स्थिर पुँजी भएको उद्योग

(घ) मझौला उद्योग : दश करोड रूपैयाँभन्दा बढी पच्चीस करोड रूपैयाँसम्म स्थिर पुँजी भएको उद्योग,

(ङ) ठूला उद्योग : पच्चीस करोड रूपैयाँभन्दा बढी स्थिर पुँजी भएको उद्योग ।

उपदफा (१) मा उल्लिखित उद्योगलाई त्यस्ता उद्योगबाट उत्पादन हुने वस्तु वा सेवाको प्रकृतिको आधारमा देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :

- (क) उर्जामूलक उद्योग : उर्जा उत्पादन गर्ने व्यवसायमा संलग्न अनुसूची-३ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (ख) उत्पादनमूलक उद्योग : कच्चापदार्थ, सहायक कच्चापदार्थ वा अर्ध प्रशोधित कच्चापदार्थको प्रयोग वा प्रशोधन गरी मालवस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगहरू,
- (ग) कृषि तथा वन पैदावारमा आधारित उद्योग : कृषि वा वन पैदावारमा आधारित कच्चापदार्थबाट कुनै वस्तु उत्पादन गर्ने वा कृषि वा वन पैदावारसँग सम्बन्धित अनुसूची-४ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (घ) खनिज उद्योग : खनिज उत्खनन् वा प्रशोधन गरी कुनै धातु वा धातु बाहेकका खनिजपदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योगहरू,
- (ङ) पूर्वाधार उद्योग : भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएका उद्योगहरू,
- (च) पर्यटन उद्योग : पर्यटन सेवासँग सम्बन्धित अनुसूची-६ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (छ) सूचना प्रविधि, सञ्चार प्रविधि तथा सूचना प्रसारण प्रविधिमा आधारित उद्योग : सूचना सङ्कलन, प्रशोधन र प्रसारणका लागि प्रविधि प्रयोग गरी सूचना सञ्चार वा सूचना प्रसारण प्रविधिको सेवा उपलब्ध गराउने अनुसूची-७ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (ज) सेवामूलक उद्योग : सेवा उत्पादन वा प्रदान गर्ने अनुसूची-८ मा उल्लिखित उद्योगहरू ।

अनुसूची-५(ग)

(औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ को दफा १७)

(उद्योगको वर्गीकरण तथा स्थिर पुँजी)

उद्योगको वर्गीकरण

(१) यस ऐनको प्रयोजनको लागि उद्योगहरूलाई देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :

(क) लघु उद्यम: दफा ८ बमोजिम अनुमति लिनुपर्ने उद्योग बाहेक देहायको अवस्था भएको उद्योगलाई लघु उद्यम मानिनेछ :-

(१) घर जग्गाबाहेक बढीमा बीस लाख रूपैयाँसम्मको स्थिर पुँजी रहेको

(२) उद्यमी स्वयं उद्योगको सञ्चालन र व्यवस्थापनमा संलग्न रहेको

(३) उद्यमी सहित बढीमा नौ जनासम्म कामदार रहेको

(४) वार्षिक कारोबार एक करोड रूपैयाँ भन्दा कम रहेको

(५) इन्जिनउपकरण वा मेसिनको प्रयोग गरेको भएमा इन्जिन उपकरण वा मेसिनमा खपत हुने विद्युतीय उर्जा, इन्धन वा अन्य तेल इन्जिनको क्षमता बीस किलोवाट वा सोभन्दा कम रहेको ।

(ख) घरेलु उद्योग : देहायको अवस्था भएको उद्योगलाई घरेलु उद्योग मानिनेछ :

(१) परम्परागत सीप र प्रविधिमा आधारित,

(२) श्रममूलक र खास सीप वा स्थानीय कच्चापदार्थ एवम् स्थानीय प्रविधि, कला तथा संस्कृतिमा आधारित,

(३) इन्जिन उपकरण वा मेसिनको प्रयोग गरेको भएमा बढीमा पचास किलोवाटसम्मको क्षमताको विद्युतीय उर्जा प्रयोग गरेको,

(४) अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिमका उद्योगहरू ।

(ग) साना उद्योग : लघु उद्यम र घरेलु उद्योग बाहेकको पन्ध्र करोड रूपैयाँसम्म स्थिर पुँजी भएको उद्योग

(घ) मझौला उद्योग : पन्ध्र करोड रूपैयाँभन्दा बढी पचास करोड रूपैयाँसम्म स्थिर पुँजी भएको उद्योग,

(ङ) ठूला उद्योग : पचास करोड रूपैयाँभन्दा बढी स्थिर पुँजी भएको उद्योग ।

उपदफा (१) मा उल्लिखित उद्योगलाई त्यस्ता उद्योगबाट उत्पादन हुने वस्तु वा सेवाको प्रकृतिको आधारमा देहाय बमोजिम वर्गीकरण गरिएको छ :

- (क) उर्जामूलक उद्योग : उर्जा उत्पादनगर्ने व्यवसायमा संलग्न अनुसूची-३ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (ख) उत्पादनमूलक उद्योग : कच्चापदार्थ, सहायक कच्चापदार्थ वा अर्ध प्रशोधित कच्चापदार्थको प्रयोग वा प्रशोधन गरी मालवस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगहरू,
- (ग) कृषि तथा वन पैदावरमा आधारित उद्योग : कृषि वा वन पैदावारमा आधारित कच्चापदार्थबाट कुनै वस्तु उत्पादन गर्ने वा कृषि वा वन पैदावरसँग सम्बन्धित अनुसूची-४ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (घ) खनिज उद्योग : खनिज उत्खनन् वा प्रशोधन गरी कुनै धातु वा धातु बाहेकका खनिजपदार्थ उत्पादन गर्ने उद्योगहरू,
- (ङ) पूर्वाधार उद्योग : भौतिक पूर्वाधार निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएका उद्योगहरू,
- (च) पर्यटन उद्योग : पर्यटन सेवासँग सम्बन्धित अनुसूची-६ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (छ) सूचना प्रविधि, सञ्चार प्रविधि तथा सूचना प्रसारण प्रविधिमा आधारित उद्योग : सूचना सङ्कलन, प्रशोधन र प्रसारणका लागि प्रविधि प्रयोग गरी सूचना सञ्चार वा सूचना प्रसारण प्रविधिको सेवा उपलब्ध गराउने अनुसूची-७ मा उल्लिखित उद्योगहरू,
- (ज) सेवामूलक उद्योग : सेवा उत्पादन वा प्रदान गर्ने अनुसूची-८ मा उल्लिखित उद्योगहरू ।

अनुसूची-६
(द्विविधाको पूर्वदिश माग गर्ने निवेदनको ढाँचा)

आ.रा.वि. फा.नं. १०

श्रीमान महानिर्देशकज्यू,
आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट ।

विषय : द्विविधाको पूर्वदिश पाउँ ।

महोदय,

आयकर ऐन, २०५८ तथा आयकर नियमावली, २०५९ मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ मा भएको निम्न व्यवस्थाको सन्दर्भमा द्विविधा परेकोले रु.१०१-को टिकट टाँसी पूर्वदिश पाउनको लागि अनुरोध छ । यो विषय नेपाल राज्यको कुनै अदालतमा विचाराधीन रहेको वा अदालतबाट निर्णय भइनसकेको व्यहोरा समेत अनुरोध छ ।

द्विविधा भएको विषयको विवरण

१. द्विविधा भएको ऐन नियमको, दफा, नियम :
२. उक्त दफा र नियममा भएको व्यवस्था :
३. उक्त व्यवस्थाको सम्बन्धमा भएको द्विविधा वा कठिनाई :
४. माग गरिएको पूर्वदिशको विवरण र सो सम्बन्धमा करदाताको जिकिर सहितको सुझाव :
५. संलग्न गरिएको कागजातको विवरण :
६. पूर्वदिश माग गरेको विषय मेरो आफ्नो कारोबारसँग सम्बन्धित छ भन्ने घोषणा गर्दछु ।

पूर्वदिश माग गर्ने निकायको विवरण

नाम :

ठेगाना :

स्थायी लेखा नम्बर :

निवेदकसँग निकायको सम्बन्ध :

पूर्वदिश माग गर्ने व्यक्तिको विवरण

निवेदकको नाम, थर :

दस्तखत :

ठेगाना :

पद :

टेलिफोन/मोबाइल नम्बर:

अनुसूची-७

(कर छुट संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र नवीकरण गराउन दिनुपर्ने निवेदनको ढाँचा)

मिति :

श्रीमान् कर अधिकृत /प्रमुख कर अधिकृत /प्रमुख कर प्रशासकज्यू ,
..... कार्यालय,
.....

बिषय : आयकर छुट संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र नवीकरण ।

श्रीमान्,

यस संस्थाले मिति मा कार्यालय, बाट कर छुट संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेकोमा सो प्रमाणपत्र आयकर नियमावली, २०५९ को नियम ५क बमोजिम नवीकरण गरी पाउन यो निवेदन पेश गरेको छु । नवीकरण प्रयोजनका लागि देहायका विवरण तथा कागजातहरू निवेदन साथ संलग्न राखेको छु ।

(क) आर्थिक वर्ष को वित्तीय विवरण ।

(ख) आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९६ बमोजिम आर्थिक वर्ष को आय विवरण

(ग) आर्थिक वर्ष ... मा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने खर्चहरूको विवरण तथा कर कट्टी गरेको रकम राजस्व दाखिला गरेको प्रमाण ।

(घ) प्रमाणपत्र जारी हुँदाका बखत पेश गरेको संस्थाको विधानमा उल्लेख भएको उद्देश्य परिवर्तन/संशोधन भएको भए सोको प्रतिलिपी ।

निवेदकको

दस्तखत:

नामथर:

पद वा संस्थामा रहेको हैसियत:

ठेगाना:

फोन / मोबाइल नम्बर:

ईमेल ठेगाना :

संस्थाको नाम र आयकर छुट प्रमाणपत्र नम्बर:

संस्थाको छाप:

अनुसूची-द
नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

..... कार्यालय,

आयकर छुट पाउने संस्था दर्ता प्रमाणपत्र

आयकर छुट प्रमाणपत्र नम्बर:

जारी मिति:

देहायमा उल्लेख भएको संस्था आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ को खण्ड (घ) को उपखण्ड (१) को (क) मा उल्लेख भए बमोजिमको नाफा नकमाउने उद्देश्यले स्थापना भएको संस्था रहेको / (ख) मा उल्लेख भए बमोजिमको सामाजिक संस्था रहेको / खेलकुद सम्बन्धी सुविधा प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले गठन भएको अव्यवसायी खेलकुद संस्था रहेको देखिएकोले आयकर ऐन, २०५८ को दफा २ को खण्ड (घ) को उपखण्ड (१) तथा आयकर नियमावली, २०५९ को नियम ३ को उपनियम (२) बमोजिम सो संस्थालाई आयकर छुट पाउने संस्थाको रूपमा दर्ता गरी यो प्रमाणपत्र दिइएको छ ।

१. संस्था सम्बन्धी विवरण

क) स्थायी लेखा नम्बर :

ख) नाम :

ग) ठेगाना :

घ) फोन नम्बर :

ड.) ईमेल ठेगाना / वेबसाइट:

च) संस्थाको उद्देश्य:

छ) भौगोलिक कार्यक्षेत्र :

२. संस्थाको प्रारम्भिक दर्ता सम्बन्धी विवरण

क) दर्ता गर्ने निकाय:

ख) दर्ता नम्बर:

ग) दर्ता मिति:

३. मुख्य व्यक्तिको विवरण

क) नाम र ठेगाना:

ख) फोन / मोवाइल नम्बर:

ग) ईमेल ठेगाना :

(.....)

कर अधिकृत

अनुसूची-९
(नवीकरण सम्बन्धी विवरण)

संस्थाको नाम:

आयकर छुट प्रमाणपत्र नम्बर:

क्र.सं.	आय वर्ष	नवीकरण भएको मिति	नवीकरण गर्ने अधिकृतको नाम, थर र दर्जा	नवीकरण गर्ने अधिकृतको दस्तखत

द्रष्टव्य : यो प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको संस्थाले देहाय बमोजिमका व्यवस्था पालना गर्नुपर्नेछ :

१. संस्थाको दर्ता प्रमाणपत्रमा उल्लेख भएबाहेक अन्य काम गरेमा कर छुटको सुविधा प्राप्त हुने छैन ।
२. संस्थाले प्राप्त गरेको रकम वा आयमध्ये आयकर ऐन, २०५८ को दफा १० को खण्ड (छ) मा उल्लिखित देहायको रकम बाहेक अन्य आयमा आयकर छुट हुने छैन :
 - (क) चन्दा उपहार, र
 - (ख) कुनै व्यक्तिले कुनै प्रतिफल प्राप्त नगरी वा प्रतिफलको आस नगरी संस्थाको उद्देश्यसँग प्रत्यक्ष रूपले सम्बन्धित कार्यका लागि प्रदान गरेका रकम वा योगदानहरू ।
३. संस्थाले चन्दा उपहार र कुनै व्यक्तिले कुनै प्रतिफल प्राप्त नगरी वा प्रतिफलको आस नगरी संस्थाको उद्देश्यसँग प्रत्यक्ष रूपले सम्बन्धित कार्यका लागि प्रदान गरेका रकम वा योगदानबाहेक अन्य कुनै आय आर्जन गरेमा सो रकमलाई करयोग्य आयमा समावेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९६ बमोजिम आय विवरण पेश गरी आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण र दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
४. आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८७, ८८, ८८क. र ८९ बमोजिम कुनै पनि व्यक्ति वा निकायलाई पारिश्रमिक, सेवा शुल्क वा लगानी प्रतिफल, आकस्मिक लाभ र ठेक्का वा करार बापतको कुनै रकम भुक्तानी गर्दा तत् तत् दफामा तोकिएको दरले हुने रकम अग्रिम कर कट्टी गरी सोको विवरण र करको रकम प्रत्येक महिना समाप्त भएको २५ दिनभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।
५. हरेक आय वर्षको पौष मसान्तभित्रमा यो प्रमाणपत्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ । प्रमाणपत्र नवीकरण गराउने प्रयोजनका लागि निवेदन दिँदा देहायका कागजात वा विवरण निवेदन साथ संलग्न हुनु पर्नेछ :
 - (क) आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९६ बमोजिम गत वर्षको आय विवरण
 - (ख) गत वर्षमा अग्रिम कर कट्टी गर्नुपर्ने खर्चको विवरण तथा कर कट्टी गरेको रकम राजस्व दाखिला गरेको प्रमाण ।

६. तोकिएको समयमा प्रमाणपत्र नवीकरण नगराएमा कर छुटको सुविधा प्राप्त हुने छैन ।

अनुसूची-१०

(प्राकृतिक व्यक्तिको पारिश्रमिक आयमा लाग्ने करको दर)

सि.नं.	करको दर	आ.व.२०५८।५९ र २०५९।६०		आ.व. २०६०।६१ र २०६१।६२		आ.व.२०६२।६३ र २०६३।६४	
		एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती
१	कर नलाग्ने (करयोग्य आयको सीमा) रु.	६५,०००।- सम्म	८५,०००।- सम्म	८०,०००।- सम्म	१,००,०००।- सम्म	१,००,०००।- सम्म	१,२५,०००।- सम्म
२	१५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	६५,००१।- देखि १,४०,०००।- सम्म	८५,००१।- देखि १,६०,०००।- सम्म	८०,००१।- देखि १,५५,०००।- सम्म	१,००,००१।- देखि १,७५,०००।- सम्म	१,००,००१।- देखि १,७५,०००।- सम्म	१,२५,००१।- देखि २,००,०००।- सम्म
३	२५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	१,४०,००१।- भन्दा बढीमा	१,६०,००१।- भन्दा बढीमा	१,५५,००१।- भन्दा बढीमा	१,७५,००१।- भन्दा बढीमा	१,७५,००१।- भन्दा बढीमा	२,००,००१।- भन्दा बढीमा
४	विशेष शुल्क (२५% कर लाग्ने)	३ प्रतिशत	३ प्रतिशत	१.५ प्रतिशत	१.५ प्रतिशत	०	०
५	थप कर (२५% कर लाग्ने आयको)	०	०	०	०	१.५ प्रतिशत	१.५ प्रतिशत

सि.नं.	करको दर	आ.व.२०६४।६५		आ.व.२०६५।६६	
		एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती
१	कर नलाग्ने (करयोग्य आयको सीमा) रु.	१,१५,०००।- सम्म	१,४०,०००।- सम्म	१,१५,०००।- सम्म	१,४०,०००।- सम्म
२	१५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	१,१५,००१।- देखि २,००,०००।- सम्म	१,४०,००१।- देखि २,२५,०००।- सम्म	१,१५,००१।- देखि २,००,०००।- सम्म	१,४०,००१।- देखि २,२५,०००।- सम्म
३	२५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	२,००,००१।- भन्दा बढीमा	२,२५,००१।- भन्दा बढीमा	२,००,००१।- भन्दा बढीमा	२,२५,००१।- भन्दा बढीमा
४	विशेष शुल्क (२५% कर लाग्ने) रु.	०	०	०	०
५	थप कर (२५% कर लाग्ने आयको)	१.५ प्रतिशत	१.५ प्रतिशत	०	०

सि.नं.	करको दर	आ.व. २०६६।६७		आ.व. २०६७।६८, २०६८।६९ र २०६९।७०		२०७०।७१	
		एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती
१	१% कर लाग्ने रु.	१,६०,०००।- सम्म	२,००,०००।- सम्म	१,६०,०००।- सम्म	२,००,०००।- सम्म	२,००,०००।- सम्म	२,५०,०००।- सम्म
२	१५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	१,६०,००१।- देखि २,६०,०००।- सम्म	२,००,००१।- देखि ३,००,०००।- सम्म	१,६०,००१।- देखि २,६०,०००।- सम्म	२,००,००१।- देखि ३,००,०००।- सम्म	२,००,००१।- देखि ३,००,०००।- सम्म	२,५०,००१।- देखि ३,५०,०००।- सम्म
३	२५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	२,६०,००१।- भन्दा बढीमा	३,००,००१।- भन्दा बढीमा	२,६०,००१।- देखि २५ लाखसम्म	३,००,००१।- देखि २५ लाखसम्म	३,००,००१।- देखि २५ लाखसम्म	३,५०,००१।- देखि २५ लाखसम्म
४	३५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	०	०	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा

सि.नं.	करको दर	२०७१।७२ र २०७२।७३		२०७३।७४ र २०७४।७५	
		एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती
१	१% कर लाग्ने रु.	२,५०,०००।- सम्म	३,००,०००।- सम्म	३,५०,०००।- सम्म	४,००,०००।- सम्म
२	१५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	२,५०,००१।- देखि ३,५०,०००।- सम्म	३,००,००१।- देखि ४,००,०००।- सम्म	३,५०,००१।- देखि ४,५०,०००।- सम्म	४,००,००१।- देखि ५,००,०००।- सम्म
३	२५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	३,५०,००१।- देखि २५ लाखसम्म	४,००,००१।- देखि २५ लाखसम्म	४,५०,००१।- देखि २५ लाखसम्म	५,००,००१।- देखि २५ लाखसम्म
४	३५% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा	२५ लाख भन्दा बढीमा

सि.नं.	करको दर	२०७५।७६		२०७६।७७ र २०७७।७७	
		एकल व्यक्ति	दम्पती	एकल व्यक्ति	दम्पती
१	१% कर लाग्ने रु.	३,५०,०००।- सम्म	४,००,०००।- सम्म	४,००,०००।- सम्म	४,५०,०००।- सम्म
२	१०% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	३,५०,००१।- देखि ४,५०,०००।- सम्म	४,००,००१।- देखि ५,००,०००।- सम्म	४,००,००१।- देखि ५,००,०००।- सम्म	४,५०,००१।- देखि ५,५०,०००।- सम्म
३	२०% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	४,५०,००१।- देखि ६,५०,०००।- सम्म	५,००,००१।- देखि ७,००,०००।- सम्म	५,००,००१।- देखि ७,००,०००।- सम्म	५,५०,००१।- देखि ७,५०,०००।- सम्म
४	३०% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	६,५०,००१।- देखि २०,००,०००।- सम्म	७,००,००१।- देखि २०,००,०००।- सम्म	७,००,००१।- देखि २०,००,०००।- सम्म	७,५०,००१।- देखि २०,००,०००।- सम्म
५	३६% कर लाग्ने करयोग्य आय रु.	२०,००,०००।- भन्दा बढीमा	२०,००,०००।- भन्दा बढीमा	२०,००,०००।- भन्दा बढीमा	२०,००,०००।- भन्दा बढीमा

*** **